

Veteranen woedend over nazi-link in film 'De Oost'

Beeld uit de trailer van 'De Oost'. De film zou in september in première gaan, maar is voorlopig uitgesteld.

Veteranenorganisaties lopen te hoop tegen de film 'De Oost' over de strijd in Nederlands-Indië, en daaraan verbonden lesmateriaal.

Eric Brassem 1 oktober 2020, 1:00

Van de film 'De Oost' is alleen een trailer van zestig seconden te zien. Maar het Veteranenplatform en de Molukse organisatie Maluku4Maluku zien daarin opzettelijke associaties met de SS.

De film, onder regie van Jim Taihuttu, zou in september in première gaan, maar is voor onbepaalde tijd uitgesteld. Het verhaal speelt in de gewelddadige periode na de Japanse capitulatie in 1945, toen Nederland oorlog voerde tegen Indonesische nationalistische groepen die het voorzien hadden op Nederlandse militairen en personen die ze met het koloniale Nederland associeerden.

Vraagtekens

Hoofdpersoon is soldaat Johan, gespeeld door Martijn Lakemeijer, die in de ban raakt van kapitein Raymond Westerling, en gaandeweg vraagtekens plaatst bij de oorlog.

Westerling is vooral bekend om zijn snoeiharde aanpak bij de 'pacificatie' van Zuid-Celebes (het huidige Sulawesi), waarbij hij zich volgens historici te buiten ging aan standrechtelijke executies.

“Overduidelijk worden Nederlandse militairen in de trailer weggezet als SS-militairen”, zegt Leo Reawaruw van Maluku4Mauku. “Ze dragen zwarte uniformen en zwarte laarzen. Het enige legeronderdeel dat ooit zwarte uniformen droeg was de SS.”

In de trailer is Westerling voorzien van een snor, die volgens de critici verwijst naar de snor van Hitler. Reawaruw: “Westerling droeg helemaal geen snor. En in de aftiteling zie je de titel ‘De Oost’ in rode gotische letters tegen een zwarte achtergrond, precies zoals in de ontwerpen van de nazi’s.”

Op de site Dewereldvandeoost.nl bieden de makers van de film scholen een lespakket met filmfragmenten aan dat in de winter van 2020 beschikbaar moet zijn. Onder aan de site staan logo’s van tal van (overheids)organisaties, waaronder het Koninklijk Instituut van Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), dat betrokken is bij het grootschalige onderzoek naar de geschiedenisperiode waar ook de film over gaat.

KITLV-directeur Gert Oostindie bevestigt dat medewerkers van zijn instituut door de makers geraadpleegd zijn. Omdat hij vertrouwen had in de ‘brede opzet’ en de bedoelingen van de makers nam Oostindie ook plaats in het comité van aanbeveling van de film en het bijbehorende lespakket. “Maar we dragen er geen verantwoordelijkheid voor”, zegt hij. Over de historische accuraatheid van de trailer wil Oostindie niet oordelen: “Daar ga ik niks over zeggen, daar draag ik geen verantwoordelijkheid voor”.

Snorretje

Ook voorzitter Hein Scheffer van het Veteranenplatform valt over de suggesties die in de trailer zouden zitten. “Waarom draagt hij een snorretje? Waarom wordt uitgerekend Westerling in een film vertoond die ook bedoeld is als lesmateriaal, alsof hij en zijn akkefietje representatief zijn voor het koloniale verleden en Nederlandse militairen.”

De producent van de film, Sander Verdonk, reageerde woensdag niet op het verzoek van *Trouw* om een reactie.

Namens Maluku⁴Maluku heeft advocaat Michael Ruperti Verdonk verzocht om een gesprek. Ruperti: “Het zit veel mensen heel hoog. Ik hoop dat hij ingaat op de grieven. Zo niet dan spannen we een kort geding aan.”

“Het staat filmmakers natuurlijk vrij om een film te draaien, en mensen kunnen zelf beslissen of ze daarheen willen of niet”, zegt Ruperti. Maar de advocaat maakt bezwaar dat de makers ‘historische onjuistheden’ in lesmateriaal aanbieden. “Kinderen denken al gauw dat dat allemaal klopt.”